

Výrazná pomoc nezaměstnaným

„Jednou z našich priorit je zmírnění dopadu ekonomické krize na lidi, kteří ztratili zaměstnání. Proto chceme zvýšit na přechodné období od 1. 11. 2009 do 31. 12. 2010 podporu v nezaměstnanosti a prodloužit podpůrnou dobu pro její vyplácení. Novela je předložena k podpisu prezidentu republiky,“ říká Petr Šimerka, ministr práce a sociálních věcí.

Úřady práce v těchto dnech zpracovávají a zasílají na MPSV údaje o počtech uchazečů o zaměstnání k poslednímu dni června. Oficiální výsledky budou známy za několik dní a zveřejněny 9. července. Situace na trhu práce se v červnu ve srovnání s předchozím měsícem výrazně nezměnila. Z evidence úřadů práce ještě stále odcházeli uchazeči o zaměstnání zejména do pracovních poměrů v sezónních profesích a odvětvích, což zmírňovalo nepříznivou situaci v důsledku dopadů celosvětové hospodářské a finanční krize. Na druhé straně však mezi nově evidovanými uchazeči o zaměstnání již mohou být i noví absolventi škol, jejichž počty mohou být v důsledku krize vyšší než v předchozích letech, kdy v důsledku nedostatku pracovních sil a rekordních počtů volných pracovních sil s uplatněním na trhu práce problémy většinou neměli. Předpokládá se, že dojde podobně jako v předchozích dvou měsících k mírnému zvýšení počtu evidovaných uchazečů o cca 5 tisíc, což by znamenalo nárůst míry nezaměstnanosti o 0,1 p.b.

Zvýší se podpora v nezaměstnanosti

Zmírnit dopady ekonomické krize má za cíl zákon o podpoře hospodářského růstu a sociální stability, kterým se mimo jiné novelizuje i zákon o zaměstnanosti. Panu prezidentovi byl doručen k podepsání 26. 6. 2009.

Tato právní úprava se bude vztahovat pouze na ty uchazeče o zaměstnání, kteří v posledních třech letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání získali zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň 24 měsíců.

Podpůrná doba poskytování podpory v nezaměstnanosti bude prodloužena o 1 měsíc u všech věkových skupin uchazečů o zaměstnání:

- ve věku do 50 let z 5 měsíců na 6 měsíců
- ve věku od 50 do 55 let z 8 měsíců na 9 měsíců
- ve věku nad 55 let z 11 měsíců na 12 měsíců.

Výše podpory v nezaměstnanosti bude za první 2 měsíce podpůrné doby zvýšena na 80 % a po zbývající podpůrnou dobu na 55 % průměrného měsíčního čistého výdělku nebo vyměřovacího základu. Podpora při rekvalifikaci bude poskytována po celou dobu rekvalifikace ve výši 85 % průměrného měsíčního čistého výdělku nebo vyměřovacího základu.

Uchazeči o zaměstnání, který navíc ke dni zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání splní podmínku alespoň 35 let doby důchodového pojištění včetně náhradních dob důchodového pojištění a kterému budou po uplynutí podpůrné doby chybět do dosažení důchodového věku nejvýše dva roky, bude poskytována podpora v nezaměstnanosti ode dne následujícího po uplynutí podpůrné doby do dosažení tohoto důchodového věku, a to ve výši 50 % průměrného měsíčního čistého výdělku nebo vyměřovacího základu.

Všem uchazečům o zaměstnání, kterým k 1. 11. 2009 neuplyne celá současná podpůrná doba, bude podpora v nezaměstnanosti i podpora při rekvalifikaci přepočítána podle nové právní úpravy.

Ostatním uchazečům o zaměstnání, kteří nesplní základní podmínku pro uplatnění nové právní úpravy, tj. nezískají v posledních třech letech alespoň 24 měsíců doby důchodového pojištění, ale prokáží dobu důchodového pojištění v délce alespoň 12 měsíců v posledních třech letech, bude náležet podpora v nezaměstnanosti podle stávající právní úpravy.

Poznámka: Podpůrčí doba nyní činí 5, 8, resp. 11 měsíců a podpora v nezaměstnanosti je poskytována po dobu prvních 2 měsíců ve výši 65 %, po dobu dalších 2 měsíců ve výši 50% a po zbývající podpůrčí dobu ve výši 45 % průměrného měsíčního čistého výdělku nebo vyměřovacího základu. Podpora při rekvalifikaci se poskytuje po celou dobu rekvalifikace ve výši 60 % průměrného měsíčního čistého výdělku nebo vyměřovacího základu.

Trendy ve vývoji nezaměstnanosti

Vývoj nezaměstnanosti v letošním roce je zcela neobvyklý. Doposud se nezaměstnanost mírně zvyšovala vždy v lednu, v únoru byla buď stabilní, nebo již klesala. V letošním roce zatím nezaměstnanost meziměsíčně nepoklesla. První náznaky zmírnění růstu nezaměstnanosti se objevily v dubnu (nárůst již jen o 7,8 tisíc uchazečů) a v květnu (nárůst jen o 835 osob), kdy dopady současné hospodářské recese byly částečně zmírněny sezónními vlivy.

Vývoj nezaměstnanosti v roce 2009 (stavy ke konci měsíce)

	leden	únor	březen	duben	květen
Uchazeči o zaměstnání (v tis.)	398,1	428,8	448,9	456,7	457,6
Míra nezaměstnanosti (v %)	6,8	7,4	7,7	7,9	7,9
Volná místa (v tis.)	68,5	64,9	55,4	50,5	48,3

Další vývoj na trhu práce je těžké odhadovat zejména s ohledem na vysokou závislost české ekonomiky na zahraničních trzích a poptávce. Předpokládáme, že průměrná míra nezaměstnanosti za celý rok 2009 přesáhne hodnotu 8 % (aktuální predikce MPSV je cca 8,3 %), hodnota míry nezaměstnanosti na konci roku ale může přesáhnout i 9 %.

V důsledku probíhající privatizace a následné restrukturalizace ve druhé polovině 90. let dosáhla míra nezaměstnanosti svého prvního maxima v lednu 2000, kdy úřady práce evidovaly 508,5 tis. uchazečů o zaměstnání a pouze 34,7 tis. volných pracovních míst. V dalších dvou letech, v důsledku mírného oživení ekonomiky, byla nezaměstnanost stabilní a další mírný nárůst byl zaznamenán až v letech 2003 a 2004. V lednu 2005 byla úroveň nezaměstnanosti historicky nejvyšší – počet uchazečů o zaměstnání dosáhl 561,7 tis., což představovalo míru nezaměstnanosti 9,8 %. Od té doby v důsledku ekonomického růstu nezaměstnanost klesala.

Průměrná míra registrované nezaměstnanosti na základě evidence uchazečů o zaměstnání na úřadech práce se v roce 2008 sice snížila až na 5,4 %. Změna trendu ve vývoji nezaměstnanosti byla patrná již ve druhém pololetí a zejména v posledních měsících roku. Ke konci roku se míra nezaměstnanosti zvýšila na 6,0 %, což byla hodnota stejná jako na konci roku 2007. Míra nezaměstnanosti ke konci května 2009 (7,9 %) je již o 2,9 p.b. vyšší než před rokem.

Struktura nezaměstnaných

Nejvíce nově hlášených uchazečů o zaměstnání přichází z odvětví průmyslu - z celkového počtu uchazečů, kteří přišli do evidence úřadů práce od počátku roku, tvořil jejich podíl cca 40 % (v rámci zpracovatelského průmyslu to bylo 39,2 %). K dalším odvětvím, které přispívají k růstu počtu uchazečů o zaměstnání, patřilo odvětví obchodu (11 %), odvětví činností v oblasti nemovitostí a pronájmu (7,1 %) a odvětví dopravy, spojů a skladování (4,2 %). Podle profesní skladby jsou to především pomocní a nekvalifikovaní dělníci v průmyslu, kováři, nástrojaři, zámečníci, prodavači, provozní pracovníci stravování, montážní dělníci, řidiči motorových vozidel.

Ubývá pracovních příležitostí hlavně v oborech, v nichž pracují převážně muži (výroba a zpracování kovů a činnosti na ni navázané, automobilová produkce, logistika), proto roste rychleji jejich nezaměstnanost. Doposud mezi nezaměstnanými převažovaly ženy, v letošním roce se zvýšilo zastoupení mužů, v evidenci jich je letošním roce v průměru přes 51 %.

V evidenci úřadů práce výrazně roste počet mladých ve věku 20 – 25 let (od počátku roku 2009 do konce března vzrostl jejich počet o 16,8 tis. na 59,2 tis. (tj. o 39,6 %). O 47,5 tis. na 185,7 tis. osob (o 34,3 %) se zvýšil počet uchazečů s výučním listem, kteří jsou nejpočetnější skupinou uchazečů o zaměstnání (tvoří 41,4 % všech evidovaných uchazečů o zaměstnání).

Z regionálního pohledu se za prvních pět měsíců roku 2009 nezaměstnanost relativně nejvíce zvýšila v Olomouckém (o 42,1 %), Libereckém (o 42,0 %), Zlínském kraji (o 39,9 %) a Královéhradeckém (o 37,4 %), v 9 okresech vzrostl počet uchazečů o zaměstnání o více než polovinu, nejvíce v okrese Česká Lípa (o 68,3 %), Nový Jičín (o 65,4 %), Plzeň jih (o 63,3 %) a Rychnov nad Kněžnou (o 61,5 %).

Nejvyšší absolutní nárůst uchazečů o zaměstnání byl patrný v krajích s největším počtem obyvatel - v Moravskoslezském (o 16,6 tisíc osob) a Jihomoravském kraji (10,2 tisíc osob), z okresů pak v Ostravě (4,2 tisíc osob), Olomouci (4,1 tisíc osob) a Novém Jičíně (3,6 tisíc osob).

EUROSTAT (statistický úřad Společenství) zatím zveřejnil údaje o harmonizované míře nezaměstnanosti (používané pro mezinárodní srovnání) pouze za měsíc duben. V České republice dosáhla 5,7 % a byla 5. nejnižší v rámci EU27. Nižší míru vykazuje pouze Dánsko 5,5 %, Kypr 5,4 %, Rakousko 4,2 % a Nizozemsko 3,0 %. Průměrná hodnota za EU27 v dubnu 2009 představuje 8,7 %.

V roce 2008 dosáhla v EU27 průměrná míra nezaměstnanosti podle této metodiky hodnoty 7,0 %, v České republice 4,4 %, v dubnu 2008 byla hodnota v EU27 6,8 % a v České republice 4,3 %.

Štěpánka Filipová
vedoucí oddělení styků s veřejností
a tisková mluvčí